

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Economisare.

Sibiu, 7 Iulie n.

Vięta omului în lumea acęsta trecętoare e o muncă neîntreruptă. O muncă și o luptă continuă. E grea deci vięta; și totuși fericit se simte omul în ea, când vede că munca sa îi aduce folose, ear' luptele sale purtate cu energie și cu perseveranță, scot adevęrul și dreptatea la suprafață. Căci omul cu credință în Dumnezeu pentru aceste două lucruri sfinte luptă cât trăscesc, pentru adevęr și dreptate. De muncit apoi muncesce pentru folose materiale, de cari se împărtășesc însă numai atunci, când se știe folosi de rezultatele muncii sale.

Suntem la încheierea unui an economic, — pentru că secerișul e la prag, ear' pe unele locuri s'a început chiar, — de aceea e de actualitate să vorbim despre tema acęsta.

O știe fie-care din noi, că prin muncă omul pőte să și agonisescă mijloce suficiente de traiu, pentru sine și familia sa, ba pőte să agonisescă chiar mai mult de cât îi trebuie, și astfel vine pus în poziție de a pute pune și ceva la o parte din prisosul ce rezultă după acoperirea tuturor cheltuelilor absolut trebuincioase.

Ómenii nostri sunt muncitori din fire. Românul muncesce mult și bine. Și dacă cu tőte acestea nu totdeauna dă înainte în cele materiale, nu lenevia, — cum zic rėuvoitorii sei, — e vina, ci faptul că nu se știe folosi de rezultatele muncii sale, nu știe să scőtă prisosuri din munca sa, ear' dacă le scőte, nu le știe conserva.

Și tocmai aici zace greul. Prisosul nu trebuie risipit nici-odată pe lucruri nefolositoare, sau chiar folositoare fiind, pe lucruri cari nu sunt de necesitate inevitabilă. Toți cei-ce nu observă regula acęsta, sunt risipitori, și nu vor avę nici-odată prisosuri din munca lor, ci din contră, vor avę totdeauna perderi sau deficituri.

O bună împărțire a rezultatelor muncii de un an se impune deci țeranului român, acum când începe să adune rődele de pe câmp, pentru-că numai astfel pőte să stabilescă echilibrul necesar în afacerile sale economice. Să nu se facă nici într'o casă cheltueli mai mari de cât este câștigul, și nici într'o casă să nu se facă cheltueli de prisos, — iată întręga filosofie a economiei naționale, de care noi, Românii, trebuie să ne legăm zilele mai mult de cât ori-care alt neam din lume. Pentru-că buna chivernisělă, buna împărțire a câștigului, rezultat din munca proprie, e totodată și izvor de moralitate pe sęma ómenilor, dat fiind, că cel-ce și petrece vięta în liniște și fără emoțiuni, nu se gandesce de cât la lucruri bune și plăcute Celui-ce vięta i-a dat.

Omul care trăscesc cu cumpėt bun, nu e împins spre necesitatea de a și satisfacere trebuințele pe cale neiertată, și astfel de a ajunge în conflict cu legea și cu moralitatea. Ear' cumpėt bun este acela, când omul își știe împărți astfel rezultatele muncii sale, ca să n'ajungă nici odată în poziția de a se ruga de alții să i asigure existența zilnică.

Lucrul acesta, a cerși de la alții, e umilitoriu pentru om, căci demnitatea sa e calcată prin acęsta în picioare. Și ce folos are societatea ómenescă de un astfel de om? Nici un folos; din contră, rușine trage după el, pentru-că un astfel de om devine slugarnic până la estrem, gata să facă ori-ce servicii celui-ce se îndură să i țină pe o zi două vięta în óse, aruncându-i din milă câte un codru de mălaiu.

În astfel de stare pőte să ajungă nu numai omul de rënd, ci și ómeni din clase mai înalte, dacă nu știu să și împărtescă cu bună socotělă veniturile și câștigurile. Și pentru acestia situația e și mai umilitoare, ear' față de ei un om de rënd, dacă și administreză bine averea, e cu mult mai înalt înaintea lumii, pentru-că stă pe picioarele proprii, pe când boerul scăpătat stă tot în ge-

nunchi înaintea altora, de la cari cere milă și ajutoriu.

Scurt deci, să ne însușim toți, mai ales însă țeranul român, o împărțire potrivită a rezultatelor muncii de preste an, ca lipsuri să nu ducem, și pe deasupra să scőtăm și prisosuri, — bani albi pentru zile negre, cum spune zicętoarea, — căci acęsta e regula fundamentală pentru întemeierea buneistării pe sęma popoului nostru.

Rutenii în pasivitate. Din *Cer-năuți* se raporteză, că în ședința din 2 Iulie a dietei bucovinene deputații ruteni au declarat abstenența și părăsirea dietei, pe motivul că s'ar fi alterat drepturile alegătorilor ruteni.

Alianța triplă — la Carlsbad. „Le Temps” din Paris susține a ști, că în scurt timp vor avę întâlnire la Carlsbad miniștrii alianței triple: cancelarul *Bilow*, miniștrul nostru de externe *Goluchovski* și *Prinetti*, miniștrul de externe al Italiei. Scopul întâlnirii e să se sfătuescă asupra convențiilor comerciale și asupra situațiunii create prin *convenția militară încheiată luna trecută între Rusia și Bulgaria*.

Din tractul Lupșei.

— Sinod protopresbiteral. —

Ponor, 23 Iunie v.

(Urmare și fine.)

În protopresbiterat sunt 29 parochii matre și 4 filii. La acestea în funcțiune sunt 22 parochii și un administrator, în vacanță rămân la finea anului 6 parochii și una cu administrator parochial. Preoții în funcțiune, după pregătire sunt: cu teologie ordinară 12, estra-ordinară 11. După starea familiară: 7 vėduvi. Preste 40 ani de serviciu au 2. Clerici absoluți cu calificăție de preot în tract sunt doi.

În protopresbiterat sunt 3954 familii. Față de anul trecut decrescere de 32, ceea-ce pőte să provină din datele ne-exacte ale unor preoți. Suflete sunt, bărbați 9107, femei

8883, — la olaltă 17,900 suflete. Față de anul trecut diferința în minus 315 suflete. În 13 comune este creștere în suflete cu 73, în 13 comune decrescere cu 114, în 3 comune tot starea cea vechie și de aicea se vede, că nu toți preoții presintă datele destul de esact. Știu ceti și scrie 2820 bărbați, 1078 femei, la olaltă 3878. Căsătorii s'au încheiat, bisericesci și civile 143 părechi, numai civile 5, de tot 148. Căsătorii mixte au fost 17. Căsătorii clandestine (concubinate) sunt 125. În anul 1901 s'au născut 262 prunci legitimi, 202 prunce legitime; nelegitimi 24 prunci și 32 prunce, în total s'au născut 520. Au murit bărbați 303, femei 245, la olaltă 548.

II. Școle proprii sunt 20, închiriate 2. Din acestea corėspondătoare și ne-excepționate de ministru 15, ear' necorespondătoare și admoniate 7. Școle nouse terminate în acest an sunt: Ocolușul-mic și Runcul. Reparaturi mai însemnate s'au făcut la școla din Ponor. În lucrare sunt edificiile școlare din Bedeleu și Valea-Lupșei. Preparative pentru edificare de școle nouse, respective îndreptarea edificiilor se fac în Poșaga de jos, Hădărău și Vința.

Învățământul s'a ținut în 18 școle. În 5 comune: Bedeleu, Ocolușul-mic, Runc, Valea-Lupșei și Buru nu s'a ținut școlă, parte din lipsa de edificii, parte din lipsa salariului și învățatoriului, sau tőte de-odată. Școle comune cu gr.-catolici sunt 6, tőte cu caracterul bisericii nōstre.

În anul școlar 1900/901 învățatori aplicați au fost 18, dintre cari cualificați 15, ne-cualificați 3. Din acestia definitivi 14, provisorii 1, ear' suplenți 3.

Copii obligați a cerceta școla în anul 1900/901 au fost de la 6—12 ani:

a) copii 845, b) copile 658. La olaltă 1503.

Dintre aceștia au cercetat de la 6—12 ani copii 449, copile 273. La olaltă 772.

de la 12—15 ani a) copii 390, b) copile 251. La olaltă 641.

de la 12—15 ani copii 119, copile 43. La olaltă 162.

Deci suma tuturor copiilor umblători la școlă în anul 1900/901 face 934.

Esamele anuale s'au ținut într 15—25 Maiu și afară de Oręști în tőte școlele au fost conduse de protopopol V. Gan. Școlarii, după progres s'au clasificat: distinși 99; buni

FOIȘORĂ

Uniformisarea ortografiei.

O broșură editată din partea Asociațiunii din loc ne spune, că comitetul central al Asociațiunii, în ședința sa din 19 Febr. a. c. a luat inițiativa pentru uniformisarea ortografiei și îndreptarea limbei literare la noi în țēră, și în acest scop a recercat secțiunea literară să studieze aceste cestiuni și să pregătescă propunerile necesare, spre a le putę supune deliberării ședinței plenary din anul curent.

Secțiunea literară în ședințele sale din 24 Martie, 7 April și 10 Iunie a. c. a satisfăcut aceste recercări, și astfel ședința plenară convocată pe 13 și 14 Iulie a. c. va avę prilej a se ocupa cu aceste două cestiuni de importanță extraordinară.

Drept basă pentru desbatere va servi raportul secretariului secțiunii literare, Dr. I. Blaga, care e de următorul cuprins:

Stimați Membri!

Comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura popoului român în ședința sa din 19 Febr. a. c. s'a ocupat cu ideia de a îndrepta limba literară și de

a uniformisa ortografia, și accentuând importanța ei, a decis, să fie însărcinată secțiunea literară cu a chibzui asupra măsurilor de luat în vederea realizabilității acestei idei.

Secretarul general al Asociațiunii, dl Dr. C. Diaconovich, mi-a comunicat hotăręrea comitetului, prin hărția din 10 Martie a. c. Nr. 140, cerënd ca să o prezentez în proxima ședință a secțiunii literare.

În urma acesteia m'am simțit îndatorat a Vę presenta un raport despre problemele, a căror deslegare mi-se cere.

Raportul este următorul:

A) Asupra chestiunii ortografiei.

Trebuința de a se discuta asupra chestiunii ortografiei și de a se încerca uniformisarea ei, este, fără îndoială, mare și adănc simțită. Prea s'au îndoit sistemele ortografice întrebunțate. Arbitriul individual, ce se manifestă atât la noi în țēră, cât și în România, în privința ortografiei, ne duce la o completă destrăbălare.

Ce datorința ne incumbă noue, acum când comitetul Asociațiunii ne-a îndatorat a ne ocupa de problema uniformisării ortografiei?

Cred, că noi altă datorință nu putem avę, de cât de a face cunoscute regulile stabilite de Academie și manținute până azi de

acęstă instituțiune. E clar, că lumina sōrelui, că în privința limbei trebuie să ne fie Academia farul îndreptător și luminător. Noi n'avem să fixăm legi nouse, nici relativ la limbă, nici la scriere. Rolul acesta nu-l mai putem avę.

Academia a discutat asupra ortografiei în sesiunile generale din anii 1880 și 1881, avënd drept bază un raport, ce i-se prezentase de cătră domnul T. Maiorescu. D-nul Maiorescu mai publicase înainte de aceea renumitele sale studii „Despre scrierea limbii române”, în care în mod aprofundat, pe basă științifică, clarifică tőte întrebările referitoare la scrierea și ortografia limbei romănesci.

Regulele ortografiei române, pe basa conclusionilor luate în ședința Academiei, au fost redactate tot de dl Maiorescu în 16 puncte, la cari apoi de Academia a mai primit un aditament relativ la sunetul *z* și *ș*. (Veđi Anal. Acad. ser. II tom. III din 1880—81, secțiunea I pag. 216, 217 și 229.) Aceste reguli sunt următoarele:

„Regulele ortografiei române primite de Academia română în urma desbaterilor din sesiunile generale 1880 și 1881 a votului final din 31 Martie 1881 și Martie 1895”.

1. Litere latine *y*, *ph*, *th*, *qu* și *k*, nu se vor întrebunța în scrierea română, cu

excepțiunea pentru numele proprii și cuvintele străine neasimilate, d. e. *Quintilian*, *Ypsilant*, *Kalium*.

2. Duplicarea consonantelor se admite numai acolo, unde provine din alipirea a două cuvinte române, din cari unul se termină și altul începe cu aceeași consonantă, sau cu o consonantă de acelaș organ, însă numai în lăuntru limbei române, unde se și aude. Vom scrie dar: *înotare*, *înnăscut*, *înoire* etc. Vom scrie însă: *aprobare* (cu un singor *p*) *afirmare*, *colaborare*, *duplicare* *comoditate*.

Se lasă latitudine a se scrie *înmulțire* sau *înmulțire*, *înmormântare* sau *înmormântare*. Vom scrie însă totdeauna *împreuna*, *împilare*, *împăcare* etc.

3. Se admite duplicarea lui *s* în puținele cuvinte, în care pőte servi pentru evitarea confuziunii într 2 înțelesuri diferite: *massă* (*la masse*) și *masă* (*la table*), *rassă* (*la race*) și *rasă* (*rasée*), *cassă* (*sa caisse*) și *casă* (*la maison*).

4. Deosebirea nuanței de pronunțare a lui *s* ca *z* în mijlocul și la terminarea cuvintelor nu se însemnăză, aflându-se numai în câteva cuvinte nou primite și prin urmare nici *s* nu se duplică în mijlocul cuvintelor, acolo unde rămâne *s* după natura lui. Vom

638, debili 198; — după confesiune au fost gr.-orientali 859, gr.-cat. 76; după naționalitate români 935. Cu cărți școlare preste tot provăduți 498, în parte 382, neprovăduți 55.

Școlile străine au cercetat 38 elevi, 5 eleve. Anume: elementară 22 băieți și 4 băiețe; comercială un elev; gimnasiu 12 elevi; pedagogie 2 elevi; teologie 2; școala civilă (de fete) 1 elevă.

III. În protopresbiterat sunt 32 biserici în valoare de 113,340 corone. Din acestea 12 sunt din piatră și cărămidă și 20 din lemn. În stare bună 26, stare slabă 6. Bisericile toate sunt provăduite cu odorele cele mai necesare. Case parohiale sunt 11 în valoare de 14,410 cor., cari cu excepțiunea caselor protopopesci toate sunt de lemn. Inchiriate sunt 2 case. Edificii școlare sunt 20 cu locuință pentru învățătorii și două fără locuință pentru învățătorii. Din acestea 20 sunt de lemn, iar 2 de piatră.

Pământuri ca fundațiune bisericăscă sunt 825 jug. 922 stângini cuadrați, în valoare de 57,598 cor. 8 fil. Pământuri ca fundațiune școlară 470 stâng. □ în valoare de 160 cor. Pământuri ca dotațiune preoțescă 239 jug. 28 st. □ în valoare de 29,004 cor. 98 fil.; iar ca dotațiune învățătorescă 1 jug. 1505 stâng. □ în valoare de 880 cor. Valoarea tuturor pământurilor bisericăscă și școlare face 87, 643 corone 6 fil.

Averea mobilă a bisericelor (capitale, fonduri și fundațiuni) face 49,256 cor. 86 fil. Averea mobilă a școlilor face 10,734 corone 48 fileri.

Oferte benevole din partea credincioșilor s'au făcut în deosebitele parohii în sumă de 6,284 cor. 02 fil.

Pe baza acestor estrase mai esențiale cu plăcere constat, că în protopresbiteratul Lupșei afacerile bisericăscă, școlare și episcopice an de an arată progres, și în special de când au ajuns sub conducerea demnului protopop actual V. Gan. Merit are dară P. On. D-Sa, care cu atâta abnegațiune și zel vrednic de laudă se silește a folosi ori-ce ocaziune binevenită întru binele bisericeii, școlii și poporului de sub înțeleptă sa conducere.

Încă un cuvânt și am încheiat. Eram cât p'aci să uit că după terminarea ședinței prime, ca de obicei am fost invitați de P. O. D. protopop la masă, unde apoi prea amabilă-i dămnă protopopescă Ana, ca în-tot-déuna așa și de astă-dată ne-a primit și ospătat cât se poate de bine cu un bogat și splendid prânz.

De sine se înțelege, că toastele și cântările încă n'au lipsit. P. O. D. protopop a toastat întru sănătatea și îndelunga viață a I. P. S. Dnui Arhiepiscop și Metropolit Ioan Metian; părintele Cioran pentru protopopul Gan; părintele Ciorbea pentru membrii sinodali. Tare bine ni-a cazut al doilea toast al părintelui Cioran pentru dămnă protopopescă, carea mult s'a obosit pentru a noastră osp-

scrie dar: *rosă, franceza, sintesa, nasal, frumosul, etc.*

5. Consonanta dublă *x*, păstrată în alfabetul campan, o putem primi și noi ca o înlesnire grafică pentru împreunarea lui *c* și *s* în neologisme și în nume proprii: *xilografică, lexicon, Xenocrat, Alexandru*.

Se lasă însă latitudine a se scrie: *expedițiune și expedițiune, esemplu și exemplu*, după-cum vrea să pronunțe scriitorul.

6. Sonul *ж* se va scrie totdeauna cu *j*.

7. Sonurile *и* și *у* se vor scrie cu *c* și *g* înainte de *e* și *i*, și cu *ci* și *gi* înaintea celorlalte vocale. Când însă literele *c* și *g* au să sune *к* și *г*, înaintea vocalelor *e* și *i* se vor scrie cu *ch* și *gh*.

Vom scrie deci: *cine, ginere, cēpă, gēnă, ciaslov, ciocărlă, ciută, giam, Giurgiu, cheie, unchiu, ghem, ghindă etc.*

8. Sonurile *ш* și *щ* se vor scrie totdeauna cu *ș* și *ț*, adică *s* și *t* însemnate cu sedilă franceză.

Pentru sonul *з* se admit două scrieri, Acolo, unde flexiunea română îl arată ca provenind dintr'un *d*, se va scrie cu *đ*; asemenea acolo, unde se arată *d*, fie și din cuvintele primite în limba română ca neologisme; în celelalte cazuri se va scrie cu *z*.

De exemplu: *creși, verși, deși, diua*; însă: *zimbesc, zălog, lucrez, botezat*.

9. *ш* se scrie cu *sc*, unde vre-o formă flexionară română arată un *sc*, din care a

tare și tratare. A mai toastat părintele Ciorbea pentru domnișorele și damele de față, și pentru femeia română în general.

Laurențiu Ciorbea.

Convocare.

Onorații membri ai „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” de pe teritoriul despărțământului Dobra, cum și binevoitorii și sprijinitorii acestei instituțiuni, prin această sunt invitați să participe la adunarea cercuală a acestui despărțământ, ce se va ține în Dobra, în școala gr. or. la 20 Iulie st. n. 2 ore p. m.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării prin presidiu.
2. Raportul comitetului:
  - a) prin secretar, și
  - b) prin cassariu.
3. Alegerea unei comisii pentru cenzurarea rapórtelor.
4. Alegerea unei comisii pentru acuirea de membri noi și încassarea tacselor de la membrii vechi.
5. Eventuale disertațiuni, cari vor fi anunțate conform §-lui 27 din statute.
6. Propuneri.
7. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a Asociațiunii.
8. Inchiderea adunării.

Pentru comitetul cercual al despărțământului Dobra:

Dobra, 5 Iulie st. n. 1902.

Ioșif Morariu
director.

Lazar Vraciu
secretariu.

Conferențele învățătoresci.

Cercul Brașovului.

— 19 Iunie v.

Așteptând până acum *înzadar*, ca vre-un alt învățătoriu mai dibaciu de cât mine în condeiu să publice un raport amănunțit despre decursul conferențelor învățătoresci din Brașov, *de-și cam târziu*, vin a ruga onorata redacțiune să binevoiescă a l publica pe cel următoriu, pentru-că — după părerea mea — cele cuprinse în el își au pentru totdeauna reala lor valoare.

Conferența învățătorilor din cercul Brașovului (protopopiatele: Brașov și Treiscaune) a fost ținută în 18, 19 și 20 April v. a. c. în sala festivă a gimnasiului român gr. or. din Brașov, sub presidiul dlui comisariu consistorial Dr. Vasile Saftu.

Conform convocatorului acestei conferențe, membrii ei s'au întrunit în 18 April la 9 ore a. m. în biserica Sf. Nicolae din Brașov-Scheiu. Aici s'a săvârșit chemarea lui sfânt și un parastas întru pomeniarea fericitșilor în Domnul: arhiepiscopul și metropolitul Andreiș baron de Șaguna, arhiepiscopul și metropolitul Miron Romanul, binafăcătorii neamului Emanuil Gojdu, cum și a

provenit: *cunosci, pesce, românesci*, asemenea și în cuvântul *a sci* cu derivatele lui: *sciință, cunoscință, etc.* Se scrie însă Ștefan, ștergar, aștept.

10. Să se însemne sunetul *z* cu semnul *z*, iar sunetul *ț* cu semnul *ț* deasupra vocalei originare, din care a provenit.

11. În vorbele flexibile să se conserve *u* final cu semnul scurtării, acolo, unde se aude de jumătate sau nu se aude de loc, d. e. *omă, bună, lucrul, plecu, placu, fiu*.

12. *i* scurt se va însemna cu *î* cu semnul scurtării, d. e. *omēni, copî, aușî*.

13. Articolul nedefinit, pronumele și număralul *o* se va scrie cu *o* și nici odată *uă*; d. e. *o casă, odată, am dat-o*.

14. Apostrofotul nu se pune înaintea articolului feminin *a*, prin urmare se va scrie *casă, masă, etc.*

15. Diftongii *ea* și *oa* se vor însemna cu *é* și *ó*, afară de *-ea* de la imperfect și de *ea* în cuvinte ca *stea*, unde a final are valoarea propriă gramaticală; d. e. *mergea, ținea, stea*.

16. Pentru împreunarea a două sau mai multe cuvinte sau particule se întrebuințază semnul liniutei —, de exemplu *dă-mi, ducă-se, a-mi face*.

Acestea sunt regulile ortografiei, după deciziunea Academiei române de la 1881.

(Va urma.)

tuturor învățătorilor decedați din cercul Brașovului. — A slujit dl Dr. Vasile Saftu, paroch.

După terminarea ceremonialului membrii conferenței s'au adunat în sala cea mare a gimnasiului rom. gr. or. din loc.

Aici dl comisariu consistorial Dr. V. Saftu a deschis conferența, făcând în frumosul său discurs de deschidere*) o reprivire asupra activității noastre de cinci ani, vorbind despre programul, după care a lucrat conferența noastră până acum, pe care urmându-l și de aci înainte, vom folosi nouă și urmașilor nostri și ne va ușura considerabil munca, la care suntem angajați. A amintit în fine, că urmându-ne programul, în acest an ne ocupăm cu științele naturale, cari în școlile noastre, în cea mai mare parte, dacă se propun, atunci această se întâmplă în mod de tot superficial și irațional. — După acest cuvânt conferența întimpină pe dl comisariu cu vii „să trăiescă”.

Ședința I. (18/IV. a. c. 10¹/₂ a. m. — 1 p. m.)

Membri prezenți: 66.

1. Se constituie biroul alegându-se notari dñii: R. Frateș și N. Stoicovici și bărbați de încredere dñii: I. Dariu și I. Vătășan.

2. Dl president salută ca oșpeți ai acestei ședințe pe dñii: G. Urdea, Ios. Maximilian, R. Verzea și G. Dogar, parochi; N. Sulică și D. Lupan, profesori; I. Lenger advocat.

Cu plăcere se ia act despre prezența acestor domni.

3. La ordinea zilei e prima lecție practică din științele naturale. Această lecție o ține dl I. Vătășan, învățător în Brașov, cu elevii și elevele anului I și II de școlă, tractând tema: „Vaca”, — intuițiune.

Această lecție, precum și cele ce vor urma sunt modele de lecții, ținute într'o școlă, unde elevii și elevele din cei 6 ani de școlă sunt concentrați într'o sală de învățământ sub conducerea unui singur învățător. Ca urmare, elevii cu cari învățătorul nu se poate ocupa direct, capătă ocupație în scris.

După-ce dl Vătășan a terminat, elevii și elevele au fost dimiși și apoi s'a început critica, la care au luat parte dñii: V. Ivan, Z. Popovici, G. Șurar și I. Sporea.

După-ce dl comisariu s'a făcut observările finale, conferența a decis, să se iee act de ținerea acestei lecții practice.

Cu acestea ședința I-ă s'a încheiat, anunțându-se proxima ședință pe după amiazi la orele 3.

Ședința II. (3¹/₂—4¹/₂ ore p. m.)

Membri prezenți: 67.

1. Dl president bineventeză ca oșpeți pe dñii: G. Dogar, paroch, D. Lupan, profesor. Spre plăcută știință.

2. La ordinea zilei e disertația dlui Z. Popovici, inv. în Săcele, asupra temei: „Importanța și direcția practică a științelor naturale în școala populară”.

Disertația, lucrată cu multă cunoștință de cauză și cu mare îngrijire, e ascultată cu viu interes și dl disertant întimpinat cu „să trăiască”.

La discuția asupra acestei disertații iau parte dñii: V. Ivan, N. Lepedeau și I. Vătășan. După-ce și-a făcut observările și dl comisariu, conferența, recunoscând meritul temei, a adus dlui Z. Popovici mulțămirea protocolară.

Cu acestea ședința s'a încheiat.

Ședința III. (19 April 8—12 ore a. m.)

Membri prezenți: 65.

1. Sunt salutați de dl president ca oșpeți dñii: G. Dogar și I. Toma, preoți, Anton Pușcar, inginer, I. Bing absolvent de filosofie, Roșculeț, stud. fil., G. Păcală, farmacist, N. Sulică, profesor, Dumitru Manole, negustor. Spre plăcută știință.

2. Se ține a doua lecție practică din științele naturale.

Dl Savu Luca, inv. în Săcele ține lecție practică cu elevii și elevele anului III de școlă despre „măr”.

După terminare și dimiterea elevilor se începe discuția asupra lecției. La discuție iau parte: dșora M. Bogdan și dñii: G. Crivăț, I. Pușcar, I. Vătășan, Ir. Frateș, C. Mușlea, N. Lepedeau, I. Sporea și Nistor.

După-ce și-a făcut și dl comisariu observările, pentru deplin succésa lecției prac-

*) S'a publicat în ziarul nostru, nr. 45 din 23 April a. c.

Redacțiunea.

tică s'a adus dlui învățătoriu mulțămirea protocolară.

3. După o pauză de 5 minute se începe a treia lecție practică, tot din științele amintite. Dl N. Rădoiu, inv. în Doboli inf. tracteză cu elevii și elevele anului IV de școlă tema: „Gândacul de Maiu”.

După terminarea lecției și dimiterea elevilor se începe discuția, la care iau parte dñii: G. Șurar, G. Zaharie și N. Lepedeau.

După-ce și face observările și dl comisariu, conferența aduce dlui Rădoiu mulțămirea protocolară, pentru-că și-a dat silința și lecția și-a succés.

Cu aceste ședința III se încheie, anunțându-se proxima ședință pe după amiazi la orele 2 și 1/2.

(Va urma.)

NOUȚĂȚI

Monahul Miron. Eri în decursul sfinteii liturgii celebrate în mănăstirea Hodos-Bodrog, a fost tuns întru monach prin arhimandritul Augustin Hamsea, asesorul consistorial archidiaconul Dr. Elie Cristea, dându-i-se numele *Miron*.

Museul etnografic din București a fost îmbogățit zilele trecute cu următoarele obiecte donate din partea M. Sale Regelui Carol al României, anume: cu o sabie, dăruită M. Sale la 1856 de tatăl său, principele Anton de Hohenzollern, când Regele Carol a eșit din școala militară. E prima sabie purtată de Suveranul român. Cu a doua sabie, de la 1860, purtată când Suveranul era ofițer de dragoni în armata prusiană. Cu sabia de la 1866, cu echisonul românesc (cap de bou și vultur și cu lama dreptă) cea dintăiu sabie românească, model Cuza-Vodă, pe care M. Sa Regele a avut-o cu ocazia accidentului de drum de fier de la Cotroceni. Cu a cincia sabie, purtată de M. Sa Regele în timpul războiului. Ea e foarte uzată jos, așa că e găurită. Cu uniforma de mică și mare ținută prusiană, pe care M. Sa o purta ca ofițer de dragoni, când a fost proclamat Domnitor al țerei. Cu mundurul românesc de mare ținută cu gradul de general, cu care M. R. a întimpinat pe Imperatul Alexandru II. la gara din București. Cismele cari au fost purtate de M. Sa în timpul războiului, de asemenea și chipiul românesc cu învălțătura albă lăsată pe spate.

† **Julia Hașdeu**, soția ilustrului savant român *Bogdan P. Hașdeu*, membru al Academiei Române, a răposat în Câmpina. Vineri rămășițele pămăntesci ale răposatei au fost transportate la București și înmormântate în cimitirul Belu. Sdrorbit de durere, venerabilul bătrân a zis amicilor sei următoarele: *Aceasta e ultima lovitură; acum nu mai aștept de cât rëndul meu.*

Concertul A. Nemeș, tinerul violinist absolvent al conservatorului din Viena, pe care l anunțaserăm în numărul de Sămbătă, se dă de sêra, în sala de la „Musikverein”, cu concursul cunoscutei pianiste *Aurelia Cionca*. Programul e următoriu: 1. Ch. de Beriot: Concert pentru violină, op. 104 (A-moll), dl A. Nemeș. 2. G. Meyerbeer: „Schatten-Arie” din opera „Dinorah”, dșora *Anița Onișiu*. 3. a) I. Raff: „Cavatina” op. 85 Nr. 3. b) G. Eberhardt: „Mazurka” op. 76 Nr. 1. dl A. Nemeș. 4. Bach-Tausig: „Tocrata” și „Fuga” (D moll), dșora *Aurelia Cionca*. 5. L. de Beethoven: „Romanță” op. 50 (F-dur), dl A. Nemeș. 6. a) I. N. Cutrupi: „Cum am aflat ce e dorul” romanță; b) „Tganca”, cântec popular, dșora *Anița Onișiu*. 7. a) G. A. Dinicu: „Intră brași”, b) D. Alard: „Brindisi Valse”, dl A. Nemeș. Acompaniare la pian: dna *Minerva Brote*. Inceputul la orele 8 sêra. Prețurile de intrare: Locul I. (rëndul 1—4) 2 cor.—, locul II. (rëndul 5—11) 1 cor. 50 fileri, loc de stat 60 fileri.

O nouă societate economică română. Pe azi sunt convocați în Ilia fruntașii români din ținuturile acelea pentru a se sfătui asupra înființării unei societăți pentru valorisarea produselor economice ale poporului. Inițiatorii acestei bune idei sunt: Părintele George Perian din Vorța, proprietariul și învățătoriu Nicolae Iuga din Bretea și proprietariul Ioan Juga din Bretea.

Vestita ospitalitate magiară! Luaserăm și noi știre, din toile magiare, că „societatea archeologică și istorică din comitatul Hunedorei”, comitatul și chiar și guvernul, spriginți de inteligența magiară, fac mari pregătiri pentru-ca să primescă în mod demn pe savanții din România, cari la începutul lunii curente aveau să sosească la Deva spre a face călătorii de studiu în comitatul Hunedorei. Despre „splendida” primire cetim în „Gazeta Transilvaniei”, că la gară a eșit întru întimpinarea oșpeților numai Tégylás Gá-

bor (directorul școlilor reale și al muzeului istoric) însoțit de profesorul Lazarici, de sub-inspectorul reg. de școle Vildt și de „câteva persoane din ceata slujbașilor“. 20 dintre oșpeții sosiți au fost încuțirați la familiile române, ear' celorlalți „comitetul de primire“ li-a dat locuință în *hoteluri* (pe spelele fiecăruia). (Di Tocilescu a fost luat în cuartir la Téglass). Sâmbătă s'a dat și un *banchet* „în onoarea oșpeților“, având *fie-care participant să-și răscumpere tacâmul cu trei corone*. (Va să zică, și-au ospătat oșpeții pe spelele oșpeților). La această excursiune iau parte dd: George Lahovari, presidentul înaltei Curți de compturi și president al societății istorice române, Mihail Șuțu, guvernatorul Băncii Naționale, Ștefan Greceanu, mare proprietar și fost senator, Grigore G. Tocilescu și dr. Alex. Obreja, profesori de universitate, Stroe Beloescu și Constantinescu-Rimniceanu, senatori, arhitectul N. Gabrilescu, Dr. Andronescu, G. O. Girbea și Bontăș, profesori secundari, și 25 studenți.

De la „*Lucașul*“, revista universitarilor români. Administrația revistei „*Lucașul*“ (Budapesta, Vörösmarty-u. 60 a) rîgă pe toți cari voesc să aboneze: „*Lucașul*“, se trimite cât mai curînd prețul abonamentului, căci Nr. 2 al revistei se va trimite numai abonaților. Totodată, domnii cărora li-s'a trimis Nr. 1, dacă nu abonază revista, să binevoască a restitui numărul.

Un erou român. La festivitățile jubilare de poimăne (9 Iulie n.) ale regimentului de infanterie Nr. 51, garnisonat în Cluj, din prilejul împlinirii a 200 ani de la înființarea lui, e chemat să participe și fostul infanterist *Ilie Lujerdean*, care în campania din Bosnia s'a purtat așa de eroic, în cât M. Sa l'a distins cu cea mai mare decorație ce se pîde de unii soldat de rînd: cu *medalia de aur pentru vitejie*. — Fapta vitezului român e următoarea: La începutul lui Iunie infanteristul Lujerdean Ilie, cu alți trei infanteristi, cari erau trimiși înaintea ca înaintașii avangardei, îndată ce au intrat în pădure au fost împincați cu 4 pușcături. După această insurgență, al căror număr nu se știa, s'au retras în desiș. Cu toate situația nesigură, Lujerdean rupîndu-se de ceilalți s'a luat singur după ei. De-odată se vede față 'n față cu doi insurgenți, cari și-au îndreptat pușcile asupra lui. Fără să se mai gîndescă la scăpare, a luat pe unul la țință și l'a rănit. (Se zice, că a fost Kovacevic, șeful bandeii), așa că acesta scăpînd arma din mîna s'a tîrit în tufiș. În acest moment se aud două pușcături, cari au sdrobit brațul drept al voinicului Lujerdean. Fără să-și bată capul cu ranele sale și cu aceea, că i-se aprinsese mîneca și blusa, s'a repezit după ei și descărcîndu-și arma cu mîna stîngă, a culcat pe unul la pămînt. În acest timp l'au ajutat tovarășii sei, pe cari, cu tîte durerile ce le simția, i-a îndemnat cu cuvinte însuflețite să urmărească dușmanul.

Demonstrație polonă contra împăratului Wilhelm. Din Lemberg se raportează, că notabilitățile polone din Posen, cum și funcționarii publici și privați, au hotărît să nu participe la banchetul ce se va da în onoarea împăratului Germaniei din prilejul călătoriei sale prin Posen. Despre această hotărîre au trimis notificare și guvernului.

Ovës de toamnă. Arîndatorul unei moșii de a baronului Bánffy Albert înainte cu trei ani își procurase din Germania ovës de toamnă. Experimentele de trei ani au dat rezultate foarte bune. Ovësul a dat recolta bună. Recomandă deci economilor să cultive în regiunile muntose, pe cîstele de cătră miazăzi, ovës de toamnă, care tocmă în Iulie, cînd ovësul e mai căutat, pîte fi scos deja la vânzare. Ovësul de toamnă trebuie sîmînat cel mult pînă la 3 August, în pămînt arat bine, pentru-ca pe toamnă să prindă rădăcini. Cei cari voesc să facă încercare 'și pot procura sîmîntă de la arîndatorul Lázár István în Szilagy-Nagyfalu, cu 10 corone un sac de 69 chilogramme (per ramburs).

Români harnici. Fiind a se vinde la licitațiune publică moșia din *Comoriște* a lui Aron de Despinites, de 800 jugere, cu case și clădiri economice, — 13 Români din acele părți s'au constituit în consorțiu și au cumpărat moșia cu 180.250 corone.

Pelagră în Reșinari. Zilele trecute s'a constatat în Reșinari un cas de îmbolnăvire de pelagră. Pelagra provine din nutriție cu mălaiu ori mămăligă făcută din cucuruz stricat și în cele mai multe cazuri e mortală; e ereditară, dar nu contagioasă. Cel atacat de pelagră capătă pe față, pe grumazi și pe mîni pete brune, aspre și uscate; simte mare oboseală, e melancolic, și în unele cazuri chiar alterat la minte.

Fecior în fuste. S'a întîmplat înainte cu 18 ani în orașelul *Albi* că la nascerea unui băiețel nu s'a putut constata sexul. Nou-

născutul era hermafrodit. A rămas deci, ca la etatea de 18 ani a nou născutului să i-se constate sexul prin o comisiune oficială. În restimp însă părinții și-au uitat de cele întîmplate la nascerea copilului, din care s'a dezvoltat o fată raritate de frumșeță. Cu atît mai mare li-a fost zilele trecute supriunderea, vîdînd că întră la ei o comisiune de medici, ca să constate sexul — coconiței. Această comisiune a constatat apoi că domnișora Maria Luisa e — fecior. I au tăiat îndată buclele blonde și în loc de Maria Luisa i-au dat nume *Marius*. În urma acesteia „coconița“ Marius a îmbrăcat în loc de fuste — pantaloni.

Raportul general

al comitetului societății de lectură „*Andrei Șaguna*“ pe anul societar 1901/1902.

(Urmare.)

b) *In special.*

Activitatea societății apreciată după natura afacerilor ei o împărțim în literară și administrativă.

1. *Afaceri literare.*

I. Societatea în activitatea sa literară a desbătut 21 lucrări, dintre cari unele de natură filosofică, științifică, literară, istorică etc. și 8 produse poetice parte originale, parte traduceri. Dintre acestea au fost primite pentru fîia „*Musa*“ următoarele:

1. Cuvînt festiv, rostit la șed. fest. de Dumitru Borcia, cl. c. III.
2. În memoria marelui Andreiu, cuvînt ocașional de George Tulbure, cl. c. III.
3. Arta și religiunea, disertațiune cetită la șed. fest. de George Tulbure, cl. c. III.
4. Sentimentul religios, disert. de G. Tulbure cl. c. III.
5. Importanța religiunii, disert. de Alex. Popa, cl. c. II.
6. Minunea și raționalismul, disert. de Nic. Șoneriu, cl. c. II.
7. Educațiunea noastră, disertațiune de George Bărescu, cl. c. II.
8. Lupta de la Sânt-Imbru, descriere de Nic. Duma, cl. c. II.
9. Sî-și găsescă fata, novelă de Dumitru Purece, cl. c. II.
10. Bîtrînul clopotar, schiță de W. Korolenko, tradusă din l. germ. de Nic. Șoneriu, cl. c. II.
11. Moș Petru cel sfîtos, schiță de Aur. Oancea, cl. c. I.
12. Puiul mamei, novelă de Ioan Pascu, ped. c. II.
13. Cuvînt de întroducere pentru fîia „*Musa*“ de redact. Zaharie Mihălițian cl. c. III.
14. Poesiile, a) O maximă, după Schiller, b) Vin' la mine, c) Ei... și d) Dar' nu te-ai arătat, de Dumitru Borcia, cl. c. III.
15. Poesiile, a) Te-ai dus, b) Somnul florilor, c) Vis, și d) Urgia, de Ioan Pascu, ped. c. II.
16. Strigături ardelenesci din Galați, colectate de Ioan Păcală, ped. c. III.
17. Recenziune asupra poeziilor „*Vin la mine*“ etc. de Nic. Șoneriu cl. c. II.

Tîte aceste lucrări au fost censurate de membrii comisiunii literare și apoi desbătute în plenul ședințelor comitetului și ale societății și induse în fîia „*Musa*“, care în anul acesta a apărut în 14 numeri.

II. S'au declamat diferite poezii serioase și comice.

2. *Afaceri administrative.*

Aici e de remarcat, că P. O. Direcțiune seminarială a binevoit și în acest an a lua asupra-și înscrierea membrilor societății și astfel toți elevii seminariali au fost și membri ai societății, pentru care lucru primescă P. O. Direcțiune adînc simțite mulțămite.

Activitatea administrativă astfel mult ușurată prin acest fapt, s'a mîrginit la afaceri cari de comun regulăză bunul mers al lucrurilor întru ajungerea scopurilor urmărite. Întră acestea amintim, că s'au adus mai multe concluse, întră cari mai remarcabile sunt:

1. Revisuirea bibliotecii și separarea mai multor cărți; cari parte s'au pus ca premii, parte s'au donat la bibliotecii poporane, ear' restul s'a licitat întră membrii societății.
2. S'a aprobat regulamentul intern al comitetului.

3. S'a completat și decopiat Inventariul soc. etc.

4. S'a luat hotărîrea de a se tipări un nou catalog al bibliotecii societății.

5. S'au continuat lucrările pentru edarea Almanachului societății.

George Tulbure
presid. comit.

Dumitru Borcia
notariu referent.

(Va urma.)

Cărți și reviste.

Au apărut:

„*Novele alese*“. În editura librăriei Stănculescu et Georgescu în *Ploesti* (România) a apărut sub titlul de mai sus o broșură de *novel* (de Bret-Harte, Zola, Daudet, Coppée, Gogol etc.) traduse de B. Marian. Costă 1 leu.

Privitorul, revistă filosofică-politică, redactată și editată de Aurel Onciul, fascicolul pe 1 Iulie a apărut cu următorul sumar: „*Condițiunile existenței Românilor*“, de Aurel Onciul (urmare); „*De la Transilvania la Bucovina*“, de Constantin Onciul; „*Vieta omenescă și prestațiunile ei*“, de A. S.; „*Visul lui Macari*“, de Vladimir Korolenko (traducere).

„*Privitorul*“ apare la 1 și 15 a lunii în *Briinn* (tipografia Oskar Tiller, Neugasse Nr. 71) și costă 4 cor. 80 fileri pe an.

Dare de sîmă (a IV-a) despre „*masa studenților români din Brașov*“ pe timpul din 14 Iunie n. 1901 pînă la 14 Iunie n. 1902, publicată de Virgil Onișiu, directorul gimnasiului gr. or. român din Brașov. Din această dare de sîmă aflăm că în anul școlar trecut au avut prînz la „*masa studenților*“ 30 elevi. Intratele fondurilor (fondul general, fundațiunea Valeriu Bologna, fundațiunea Ioan și Elena Săbădean, fundațiunea Haralampie T. Stănescu, fundațiunea Iordan Muntean și fundațiunea Elena Andr. Popovici) au fost 4971 cor. 24 fileri în numărari și 1100 lei noi în efecte, ear' speșele 3138 cor. 24 fileri. Avera totală la 13 Iunie 1902 era 17.198 cor. 54 fileri și 4600 lei n. Față cu anul trecut se arată un sporiu de 1833 corone și 1100 lei.

FELIURIMI

Donă judecâți. *Fetișora* scrie despre băeți:

— Băeții sunt niște ômeni, cari încă nu sunt așa de mari ca tatăl lor, și nu sunt că fetele, cari mai apoi se fac dîmne. Pe bărbat Dumnezeu l'a făcut înaintea femeii. Cînd Dumnezeu a privit la Adam și-a zis în sine:

— Mi-se pare că dacă ași începe de nou l'ași face mai bine.

Și a făcut pe Eva. Băieții cauzăză multe neplăceri. Pe tîte celea pun mîna numai pe sîpunu fi. Ducă ar fi pe voia mea, numai fete ar fi pe lume, — și păpuși. Tata e un om așa de plăcut, că a bună sîmă cînd a fost mic a fost fată. Omul a fost creat, și în ziua a șeptea a odihnit; pe femeie a creat-o, și de atunci pînă acum nu are odihnă de fel.

Băiețelul scrie despre fete:

Fetele sunt tîte ambițioase și totdeauna și pîrtă nasul pe sus. Cu mult mai mult cugetă la toaleta decăt la altceva, le place să se jîce cu pisoi mici, și le place să taie sdrînte. Tipă și sbiară cînd vîd o vacă, fie chiar și de departe, și li-e frică tîte tare de pușcă și de pistole. Stau tot acasă, ear' Dumineca se duc la biserică. Neconțin voesc să facă haz din băieți și le place să i batjorască pe cei cu mînilor mînjite. La jocul cu pila nu se pîricepe și pentru acesta le compătinesc. Le place să tortureze băieții, dar' le place și să i neteziască pe obraz și să i sîrute. Știu să facă gâlăgie de te asurdesc, dar' nu cred să fie în stare să ucidă o pisică ori o brîscă. Cînd ved vr'un paiangen ori șorece, se spîrie teribil, și e fîrte cu haz să vezi cum își ridică rochiile, ca să pîrtă fugi mai bine. Ele află totdeauna modru să-și știe lecția, cu tîte că ele se pîrtă mai rîu în școlă. Nu-mi plac fetele mici, dar' nici cele mari, și eu așa cred că Dumnezeu ar fi făcut cu mult mai bine se nu le fi inventat și pe ele.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Ca muncitor în estinsul agru al lui Christos Mîntuitorul nostru, de sine înțeles că înainte de tîte am avut lipsă de aparatele trebuincioase conform așezîmintelor sfîntei nîstre biserice drept-măritore ortodoxe; deci prima și cea mai arzătoare dorință, chiar de la întroducere mea în parohie, mi-a fost, ca mica nîstră biserică să fie înzestrată barem în parte cu sacrele obiecte, lipsite aprîpe total, cari contribuiesc în mod însemnat la conservarea sentimentului religios și la susținerea vazei sfîntei nîstre biserice străbune, ca astfel să ajungem înaltul scop destinat de întemeietorii ei, Domnul nostru Iisus Christos.

Și azi după 2½ ani de lucrătoriu în via Domnului, bunul D-zeu m'a învrednicit să-mi vîd cătuși de puțin dorința împlinită, dovadă că sîmînța aruncată de preot a aflat și pămînt roditoriu, aducînd rod, dacă nu cu sutele, totuși destul de mînos.

Căci cu ajutoriul și prin evlavie unora dintre poporenii mei mai cu dare de mîna, mica nîstră biserică a fost înzestrată cu următoarele daruri:

1. Spectabila Dîmnă Lucreția Cosma, soția Spec. Domn Nicolae Cosma, notariu cerc. în pensie (fost deputat sinodal și congr.) a îmbrăcat prestolul (masa) cu un covor fîrte artistic lucrat de mîna proprie, în valoare de 50 cor.

2. Evlavioșii creștini Toma Pop, George German, Ioan Pop și preotul Nic. German, au cumpărat o cutie pentru păstrarea sfîntelor taine pentru muribunzi, cu 20 cor.

3. Petriule Petru a cumpărat un Liturgier cu litere latine, cu 8 cor.

4. Ion Pop ai Mare, Ioan Pop, Petriule Alexă o candelă de argint în valoare de 32 corone.

5. Maria German, preotă, a donat Sfîntul mormînt al Domnului, pregătît pe pînză neagră și fîrte frumos decorat, în valoare de 10 cor.

6. German Teodor, Pop Mafteiu, German George a I. și alți câțiva din poporeni au cumpărat un întreg rînd de vestminte preoțesci, cu 70 cor.

7. Oșan Simion a cumpărat două sfesnice cu câte 3 brațe, de bronz, aurite, cu 24 cor., ear' 2 sfesnice cu câte un braț pentru luminări mari, de bronz, argintite, în valoare de 36 cor., tîte patru pe prestol, și un „*Penticostariu*“ cu litere străbune, în valoare de 12 cor. 40 fileri, cum și perdele negre la ușile altariului, pentru păsimesi, cu 6 cor.

8. Ioan Cosma, episcop al II-lea, o tîcă de oțel cu 18 cor.

9. Vasiliu Pop, Nic. German, preot și Simion Óna una cruce de argint pe altariu, făcută conform ritului ortodox, în valoare de 15 cor.

10. Ilie German a donat sfîntei biserici un rînd de perdele fîrte frumoșe la ușile altariului, pentru grasnic, în preț de 10 cor.

11. Ioan German I. T. a cumpărat un clopoțel pentru altariu (cumpărat din Caransebeș) cu 4 cor.

În total deci s'au adus daruri sfîntei biserici în valoare de 315 cor.

Nu dau aceste publicității ca să aduc laudă respectivilor donatori, pentru-că faptele bune se laudă de sine, ci pe de-o parte și pe acesta cale în numele comitetului parochial le esprim sinceră mea mulțămite, ear' pe de altă parte aceste marimîtoșe fapte să serviască de indemn și altor buni creștini, mai cu dare de mîna decăt poporul din mica parohie Rohia (tractul Solnoc).

Rohia, la 15 Iunie 1902.

În numele comitetului parochial.

Nicolae German
paroch.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacțiunea nu primesce răspunderea.

Posta redacțiunii.

Dlul I. P. în A. — Te rugăm să nu mai scrii pe ambe fețele hîrtiei, căci faci greutăți la culegere.

Nr. 497/902.

[80] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de **învățători** de la școlile confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune în protopresbiteratul gr. or. al Avrigului se escrie prin această concurs cu termenul de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Arpașul superior**, postul de învățătoriu cu salariul anual de 600 cor., cuartir și lemnele necesare pentru foc.

2. **Porumbacul superior-răsăritean**, postul de învățătoriu cu salariul anual de 600 corone, cuartir și lemnele necesare pentru foc.

3. **Sebeșul-inferior**, postul de învățător cu salariul anual de 600 corone cuartir și 4 stângini de lemne.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să și subțernă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscrisul oficiu protopresbiteral gr. or. al Avrigului în Avrig (posta Avrig, Felek, Szbenvarmegye) până la termenul susindicat, având candidații de la posturile 1 și 2 a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei-ce vor fi aleși, sunt datori a cânta Duminica și sâmbăta atât la strană cât și cu elevii la sânta liturghie.

Avrig, 21 Iunie, 1902.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Avrigului în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Ioan Căndea
protopop.

Nr. 345/1902.

[79] 2—3

Spre scopul conferirii de **stipendii** din „**Fundațiunea lui Gozdsu**” pe anul școlar 1902/3 pentru școlile medii, facultăți, universități și școlile de cadeți militari la armata comună și honveđi — se scrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

1. Concurenții să documenteze cu documente originale sau autenticate de notari publici:

- că sunt fii de cetățeni ungari și aparțin bisericii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere estrasul din matricula botezaților, provădit cu clausula parohului competent, că și de present, aparține la biserica greco-orientală română;
- că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop au să subțernă studenții de la școlile medii atestatul despre anul școlar 1901/2 ear' cei de la facultăți și universități indicele despre toate cursurile ascultate și respective documentul despre progresul făcut;
- că nici averea proprie, nici a părinților nu ajunge să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop e a se produce atestatul dirigătoriei politice competente. Atestatul să cuprindă și date pozitive despre această avere și trebuie să fie subscris și de preotul locului, ear' dacă n'ar fi acolo preot ori ar fi înrudit cu concurentul, trebuie să fie subscris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile, atunci are să producă și atestat oficios despre ocupațiunea sa întru timp și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Fie-care concurent are să arete în petițiunea sa, specialitatea la care, și locul unde voește a continua studiile, precum și aceea dacă are și alt stipendiu.

4. Cei-ce voesc să studieze în străinătate au să arete necesitatea de a face studii în străinătate ca în cazul dacă li-se va vota stipendiul, să se pótă îndată esopera conceștiunea ministerială prescrișă.

5. Cu privire la concurenții pentru dobândirea de stipendii spre absolvarea școlilor militare de cadeți, se observă, că stipendiile acestea pe lângă documentarea condițiunilor staverite în acest concurs (p. 1 a) c), 2, 3, 6, 8 și 9) numai atunci se vor estrada comanda școlilor militare, dacă concurentul va documenta că este privit de elev regulat la respectiva școlă de cadeți.

6. Petițiunile instruite cu documentele necesare sunt a se adresa la reprezentanța fundațiunei lui Gozdsu, Budapest VII. holló utca 8. sz. până la 5 August st. n a. c.

7. Totodată se provocă toți stipendistii actuali, prin urmare și cei absolvenți, cari cer ajutoare pentru depunerea rigoróselor și câștigarea gradului de doctor, că până la termenul susindicat, și pe lângă observarea p. 3 din acest concurs, să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1901/2, căci altcum li-se va sista stipendiul, respective nu vor căpéta ajutoariul.

8. Petițiunile, cari nu sunt instruite cu documentele sus amintite sau sosite după termenul scris, nu se vor lua în considerare.

9. În interesul espedării regulate, fie-care concurent să indice în petițiune locul și posta ultimă, unde este a i-se trimitte resoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozdsu ținută în 24 Iunie n. 1902.

Comitetul.

La **Librăria Tipografiei archidieceesane în Sibiu** se află de vânzare:

Introducere în contabilitate și Contabilitatea

în partidă simplă

și

de

I. C. Panțu

profesor la școlă superiőră de comerciu.

Prețul 2 corone.

Povești pentru anul prim școlar.

Lecțiuni după treptele formale

de

Dr. Petru Șpan.

Se pôte procura cu prețul de 1 coronă de la

Librăria Tipografiei archidieceesane.

Dela **Librăria Tipografiei archidieceesane în Sibiu** se pôte procura

O pagină

din

Lupta noastră pentru esistență.

Articoli reproducși din ziarul „Telegraful Român” anul 1900

și publicați de

Nicolau Ivan

protopresbiter, asesor consistorial, membru în comitetul central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român.

Prețul 1 cor.

In **Tipografia archidieceesană** a apărut:

ACAFTISTUL

Preasânței

Născătoare de Dumneđu

și

alte rugăciuni

urmate de Sinaxariu pentru tot anul și Pășchălie.

Un volum de 368 pagini 8°.

Prețul simplu legat	fl. —.85
jumătate pânză	1.05
în piele roșie	1.25
Ediția fină în piele neagră	2.—
piele chagrin	2.60
în mătase	3.85

Se află de vânzare la

**Librăria Tipografiei archidieceesane,
Sibiu.**

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceesană:**

OCTOICHUL CEL MIC

— cu litere latine —

care cuprinde: **Rânduēla Vecerniei, Utreniei și a Liturghiei; cele opt glasuri pentru Dumineci, Podobiile, Polieleul, Pripelele, Catavasiile, Irmósele, Sfetilnele și altele.**

Prețul unui exemplariu legat simplu **1.60 cor.**, legat în piele cu copcii galbine **3.20 cor.** plus porto postal **30 bani.** Legătură mai fină după cum se comandă.

Librăria tipografiei archidieceesane.

A eșit de sub tipariu în **Tipografia archidieceesană:**

APOSTOLUL

— cu litere latine —

cu binecuvântarea **I. P. S. Domn Ioan Metianu, arhiepiscop și metropolit** și se află de vânzare la **Tipografia și Librăria archidieceesană în Sibiu** cu prețurile: broșat **7 cor.**, legat în pânză neagră **9.50 cor.**, ediție de lux broșat **8 cor.**, legat după cum se comandă.

Metropolia

Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania

Studiu istoric

despre reînființarea Metropoliei, dimpreună cu o colecțiune de acte.

Din însărcinarea Consistoriului metropolitan de

Dr. H. Pușcariu

archimandrit, vicariu arhiepiscopesc, etc.

Prețul: broș. **6 cor.**, leg. **7.70, 8.20 și 9.50 cor.**

Se pôte procura dela

**Librăria tipografiei archidieceesane
Sibiu.**

La **Librăria Tipografiei archidieceesane din Sibiu** se află de vânzare:

Ciaslov (orologion)

tipărit cu litere străbune, cu binecuvântarea Înaltpreasânței Sale Domnului **Ioan Metianu**, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și Metropolit al Românilor din Ungaria și Transilvania.

Tabela de materii: Polunoșnița de toate zilele. — Polunoșnița Sâmbetei. — Rânduēla Utreniei — Ciasul dintâiu, al doilea și al șeselea. — Rânduēla Obedniței. — Ciasul al nouēlea. — Rânduēla Vecerniei. — Pavcernița cea mică și cea mare. — Slușba sfinței cuminecături. — Cinstitul Paraclis. — Rugăciunile de masă. — Troparele și Condacele Triodului și ale Penticostariului. — Troparele învierii, Bogorodicelele și ipacoi la cele 8 glasuri. — Troparele morților. — Troparele preste săptămână. — Troparele și Condacele sfinților de obște după rânduēla Sinaxariului. — Bogorodicelele troparelor ce se cântă preste tot anul la Vecernie și la Utrenie. — Sinaxariul pe toate lunile. — Pășchălia, care cuprinde 16 rubrici cu datele respective, începând cu anul 1901 până inclusive 1952. — Esplificare despre rubricile Pășchăliei și folosirea aceloră. — Însemnarea cum se cetese Evangeliile Voscesnelor dela Dumineca întâia după Rusalii, a tuturor sfinților, până la a cincia Duminecă din Postul mare, preste toți anii.

Format octav, 397 pag. Prețul: broșat **2 cor.**, legat în pânză **2 cor. 40 fil.**, legat în piele roșie cu copcii **4 cor.**